

ΤΑΞΗ: Γ' ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Ημερομηνία: Δευτέρα 10 Απριλίου 2017
Διάρκεια Εξέτασης: 3 ώρες

Εθελοντισμός

Τα τελευταία χρόνια το φαινόμενο του οργανωμένου εθελοντισμού απέκτησε στον ελληνικό χώρο νέες και πρωτότυπες ποιοτικές και ποσοτικές διαστάσεις που υπερβαίνουν τις παλαιές εμπειρίες της παραδοσιακής φιλανθρωπίας. Η οργανωμένη εθελοντική δράση τείνει να καταστεί μια σημαντική συνιστώσα της «κοινωνίας των πολιτών» ή πιο σωστά αποτελεί το πιο ορατό ίσως δείγμα ότι μια «κοινωνία των πολιτών», άξια του ονόματός της, αρχίζει να οικοδομείται και στη χώρα μας.

Μιλώντας εδώ για «κοινωνία των πολιτών» αναφερόμαστε σε όλη εκείνη τη σφαίρα των κοινωνικών σχέσεων που γεννώνται αυθόρμητα «από τα κάτω» ως προϊόν της ελευθερίας του συνεταιρίζεσθαι στην ευρύτερή της εκδοχή. Η εκδοχή αυτή περιλαμβάνει όχι μόνο την ίδρυση σωματείων ή ενώσεων προσώπων που δεν έχουν νομική προσωπικότητα, αλλά και τη σύσταση ιδρυμάτων. Μάλιστα σ' ένα τέτοιο κοινωνικό περιβάλλον κυριαρχεί η ιδέα του «καλώς εννοούμενου συμφέροντος», δηλαδή η αξιολόγηση του προσωπικού συμφέροντος στο πλαίσιο ενός ευρύτερου κοινωνικού συμφέροντος.

Το ιδιαίτερο χαρακτηριστικό του οργανωμένου εθελοντισμού, που τον καθιστά ένα εξειδικευμένο υποσύστημα της «κοινωνίας των πολιτών», είναι ο αλτρουϊστικός προορισμός των αποτελεσμάτων της δραστηριότητάς του και ιδίως ο τρόπος πραγμάτωσής τους, ο οποίος βασίζεται στην εκτέλεση προγραμμάτων εθελοντικής εργασίας.

Τα πεδία παρέμβασης των εθελοντικών οργανώσεων είναι πολλαπλά και διαφορετικά μεταξύ τους, αρκετές μάλιστα από τις οργανώσεις αυτές δραστηριοποιούνται ταυτόχρονα σε περισσότερα πεδία. Υπάρχουν ίσως, «πολλοί» εθελοντισμοί, ο καθένας με τη δική του φυσιογνωμία, ταυτότητα και μέθοδο δράσης, κοινό χαρακτηριστικό όλων όμως είναι η συνδρομή τους στην πραγματοποίηση θεμελιωδών δικαιωμάτων των πολιτών (Ελλήνων και αλλοδαπών), τα οποία για διαφορετικούς λόγους, νομικούς ή πραγματικούς, δεν βρίσκουν επαρκή ή αποτελεσματική ικανοποίηση ή απαιτούν για την προστασία και την παραγωγή τους την κινητοποίηση των εθελοντικών

3η ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

ενεργειών της κοινωνίας (χαρακτηριστικό παράδειγμα το δικαίωμα στο περιβάλλον).

Ένα σημαντικό μέρος του εθελοντισμού στον ελληνικό χώρο - αν και αναλογικά μικρότερο εν συγκρίσει προς άλλες ευρωπαϊκές χώρες - δραστηριοποιείται στον τομέα των υπηρεσιών υγείας και κοινωνικής πρόνοιας. Αντικείμενό του αποτελεί κυρίως η παροχή κοινωνικών υπηρεσιών σε δοκιμαζόμενα πρόσωπα: ασθενείς και άτομα τρίτης ηλικίας, άτομα με ειδικές ανάγκες, εγκαταλελειμμένα παιδιά, ανήλικοι και οικογένειες σε δυσκολίες, ανύπαντρες μητέρες, τοξικοεξαρτημένοι, ψυχικά πάσχοντες, χρόνιοι ασθενείς με AIDS, ξένοι μετανάστες, Τσιγγάνοι, αλκοολικοί, άστεγοι, κ.λ.π. Αυτή τη μορφή εθελοντισμού, που είναι περισσότερο προσανατολισμένη στην παροχή κοινωνικής φροντίδας σε πρόσωπα που βρίσκονται σε κατάσταση ανάγκης, θα μπορούσαμε να την προσδιορίσουμε με τον όρο «κοινωνικός εθελοντισμός».

Σημαντική ανάπτυξη παρουσιάζει τα τελευταία χρόνια ο «περιβαλλοντικός εθελοντισμός», ο οποίος δραστηριοποιείται στον τομέα της προστασίας του περιβάλλοντος με αιχμή την πρόληψη και κατάσβεση δασικών πυρκαγιών. Αρκετά διαδεδομένη εμφανίζεται επίσης η παρουσία του «πολιτιστικού εθελοντισμού», με επίκεντρο την παροχή πολιτιστικών υπηρεσιών και τη διάσωση της πολιτιστικής κληρονομιάς.[...]

Η απουσία μιας συνταγματικής διάταξης που θα προέβλεπε ρητά την αρχή της προώθησης του ρόλου των εθελοντικών οργανώσεων καθώς και άλλων μη κερδοσκοπικών οργανώσεων που επιδιώκουν κοινωφελείς σκοπούς δεν εμποδίζει τη «θετική» προστασία των οργανώσεων αυτών στο επίπεδο της κοινής νομοθεσίας. Ωστόσο, θα ήταν χρήσιμη η προσθήκη στο ισχύον Σύνταγμα μιας τέτοιας συνταγματικής διάταξης που θα θέσπιζε ως συνταγματικό κανόνα ότι το κράτος μπορεί να ενισχύει με οικονομικά μέσα τις εθελοντικές και τις άλλες μη κερδοσκοπικές οργανώσεις που έχουν ως σκοπό την προάσπιση και προαγωγή των θεμελιωδών δικαιωμάτων.

Κείμενο συντομευμένο από Ιντερνετ

Παρατηρήσεις

A. Να γράψετε την περίληψη του κειμένου (100 - 120 λέξεις).

Μονάδες 25

B1a. Να σημειώσετε για καθεμιά από τις παρακάτω προτάσεις αν είναι Σωστή ή Λάθος σύμφωνα με το κείμενο.

α) Ο εθελοντισμός θεωρείται δείγμα μιας κοινωνίας πολιτών, που αξίζει να φέρει αυτό το όνομα.

3η ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

β) Σε μια σωστή κοινωνία πολιτών το γενικό καλό προτάσσεται έναντι του ατομικού.

γ) Στην Ελλάδα ο εθελοντισμός στρέφεται κυρίως σε δραστηριότητες υγείας στον ίδιο βαθμό που συμβαίνει και σε άλλες χώρες.

δ) Ο λεγόμενος περιβαλλοντικός εθελοντισμός δραστηριοποιείται κυρίως στο πλαίσιο της δασικής προστασίας.

ε) Το Σύνταγμα προβλέπει ρητά την οικονομική στήριξη των εθελοντών από το κράτος.

Μονάδες 5

B1β. Με ποια νοηματική σχέση συνδέονται οι δύο πρώτες παράγραφοι;

Μονάδες 4

B2α. Να αναγνωρίσετε το είδος των παρακάτω αναφορικών προτάσεων: «που γεννώνται αυθόρμητα... στην ευρύτερη της εκδοχή» (2η παράγραφος) και «που είναι περισσότερο προσανατολισμένη... φροντίδας σε πρόσωπα» (5η παράγραφος).

Μονάδες 4

B2β. Να εξετάσετε τη συλλογιστική πορεία της 1ης παραγράφου: «Τα τελευταία χρόνια... και στη χώρα μας». Να δικαιολογήσετε την απάντησή σας.

Μονάδες 6

B3α. φυσιογνωμία, ικανοποίηση, κερδοσκοπικών: Αφού αναλύσετε τις λέξεις στα συνθετικά τους μέρη να γράψετε από ένα παράγωγο από το β' συνθετικό τους.

Μονάδες 6

B3β. Να γράψετε ένα συνώνυμο για καθεμιά από τις υπογραμμισμένες λέξεις του κειμένου: πρωτότυπες, συνιστώσα, αυθόρμητα, σύσταση, αλτρουιστικός.

Μονάδες 5

B4. Να εντοπίσετε τους τρόπους πειθούς στην 5η παράγραφο του κειμένου: Ένα σημαντικό μέρος... κοινωνικός εθελοντισμός. Να δικαιολογήσετε την απάντησή σας.

Μονάδες 5

3η ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

Γ. Με το σκεπτικό ότι πολλοί συνάνθρωποι μας ή και κοινωνικές ομάδες αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα να γράψετε ένα αποδεικτικό δοκίμιο στο οποίο θα αναλύσετε τις αρχές από τις οποίες πρέπει να διέπεται ο εθελοντισμός, καθώς και τις συνέπειες της εθελοντικής δραστηριότητας τόσο για τις ευπαθείς κοινωνικές ομάδες, όσο και για τους ίδιους του συμμετέχοντες στα εθελοντικά προγράμματα.

Μονάδες 40

	ΑΠΟ 10/04/2017 ΕΩΣ 22/04/2017
	3η ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

ΤΑΞΗ: Γ΄ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Ημερομηνία: Δευτέρα 10 Απριλίου 2017
Διάρκεια Εξέτασης: 3 ώρες

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A. Ο συγγραφέας υποστηρίζει ότι η εδραίωση του εθελοντισμού στη σύγχρονη Ελλάδα πιστοποιεί την ύπαρξη σε αυτήν της «κοινωνίας των πολιτών». Στη συνέχεια εξηγεί τι σημαίνει η «κοινωνία των πολιτών» και υποστηρίζει ότι είναι η εθελοντική ίδρυση σωματείων ή ομάδων που μπορούν να συνεργαστούν στο προσωπικό και συλλογικό συμφέρον. Το βασικό χαρακτηριστικό του εθελοντισμού κατά το συγγραφέα είναι ο αλτρουϊσμός. Οι εθελοντικές οργανώσεις δρουν σε διάφορους χώρους με κοινό στόχο την υλοποίηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Στη συνέχεια αναφέρεται σε μορφές εθελοντισμού όπως η βοήθεια σε ευπαθείς κοινωνικές ομάδες ή άτομα, ο «κοινωνικός» εθελοντισμός, ο «περιβαλλοντικός» για την προάσπιση του περιβάλλοντος, ο «πολιτιστικός» για τη διαφύλαξη του πολιτισμού. Τέλος υποστηρίζει πως μέσω του Συντάγματος θα μπορούσε να καθιερωθεί η οικονομική τους ενίσχυση.

B1α. Σωστό

Σωστό

Λάθος

Σωστό

Λάθος

B1β. Οι δύο πρώτες παράγραφοι συνδέονται με τη νοηματική σχέση της διευκρίνισης, επεξήγησης. Συγκεκριμένα ο συγγραφέας στη δεύτερη παράγραφο επεξηγεί τι σημαίνει ο όρος «κοινωνία των πολιτών» που χρησιμοποίησε στην πρώτη παράγραφο. Άρα κατανοούμε γιατί οι παράγραφοι συνδέονται με τη νοηματική σχέση της διευκρίνισης, επεξήγησης.

B2α. Η αναφορική πρόταση της 2ης παραγράφου: που γεννώνται... στην ευρύτερη της εκδοχή είναι ονοματική, γιατί αρχίζει με αναφορική αντωνυμία και προσδιοριστική αφού αποτελεί αναγκαίο όρο της πρότασης, δηλαδή δεν μπορεί να παραλειφθεί και γι' αυτό δεν χωρίζεται με κόμμα. Η αναφορική πρόταση της 5ης παραγράφου: που είναι περισσότερο... «κοινωνικός εθελοντισμός», είναι ονοματική γιατί αρχίζει με αναφορική αντωνυμία και είναι προσθετική/παραθετική, αφού δεν αποτελεί

	ΑΠΟ 10/04/2017 ΕΩΣ 22/04/2017
	3η ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

αναγκαίο όρο της πρότασης, δηλαδή μπορεί να παραλειφθεί και γι' αυτό χωρίζεται με κόμμα.

B2β. Η συλλογιστική πορεία της παραγράφου είναι επαγωγική. Συγκεκριμένα ξεκινάει από μια ειδική έννοια που είναι ο εθελοντισμός και καταλήγει σε μια γενικότερη που είναι η εξέλιξη της χώρας μας, που πραγματοποιείται και μέσω της συγκεκριμένης ενέργειας, δηλαδή του εθελοντισμού.

B3α. φυσιογνωμία → φύση + γνώμη, γνωμοδότηση
ικανοποίηση → ικανός + ποίηση, πραγματοποίηση
κερδοσκοπική → κέρδος + σκοπός, σκοποβολή

B3β. πρωτότυπες = καινοτόμες
συνιστώσα = παράγοντας
αυθόρμητα = πηγαία
σύσταση = συγκρότηση
αλτρουιστικός = ανιδιοτελής

B4. Ένας τρόπος πειθούς είναι η επίκληση στο συναίσθημα του δέκτη. Αυτός ο τρόπος πιστοποιείται από το έντονα συναισθηματικά φορτισμένο λεξιλόγιο: δοκιμαζόμενα πρόσωπα, ασθενείς, άτομα με ειδικές ανάγκες... Ένα άλλος τρόπος πειθούς είναι η επίκληση στη λογική. Ο συγγραφέας χρησιμοποιεί τεκμήρια και συγκεκριμένα: αλήθεια (ένα σημαντικό μέρος... και κοινωνικής πρόνοιας), παραδείγματα (ασθενείς και άτομα... άστεγοι, κ.λ.π).

Γ. Πρόλογος

Η σύγχρονη κοινωνία αντιμετωπίζοντας πλήθος αντιφάσεων και ζώντας στα πλαίσια πολύμορφων ανακατατάξεων παράγει παθογένειες, αλλά και βιώνει ποικίλα προβλήματα. Το σημαντικότερο από αυτά είναι η απουσία ενδιαφέροντος και φροντίδας για τους συνανθρώπους, κάτι που οδηγεί στην περιθωριοποίηση συγκεκριμένων ατόμων ή ομάδων.

Κύριο μέρος

Ερώτημα α': Αρχές εθελοντισμού

1. Ανιδιοτέλεια – διάθεση ειλικρινούς προσφοράς στο κοινωνικό σύνολο
2. Σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων
3. Υπευθυνότητα – δυνατότητα συνεργασίας
4. Ελευθερία προσφοράς εθελοντικής βοήθειας χωρίς χρονικά όρια

	ΑΠΟ 10/04/2017 ΕΩΣ 22/04/2017
	3η ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

Ερώτημα β΄: Συνέπειες εθελοντισμού για τις ευπαθείς κοινωνικές ομάδες και για τους εθελοντές

1. Οι άνθρωποι που δέχονται εθελοντική βοήθεια ανακουφίζονται από τον πόνο και το άγχος
2. Αισθάνονται ασφάλεια και αποδοχή
3. Οι εθελοντές αισθάνονται ικανοποίηση από την προσφορά τους στο κοινωνικό σύνολο – εφαρμογή κοινωνικών αξιών
4. Αξιοποιούν δημιουργικά τον ελεύθερο χρόνο τους

Επίλογος

Είναι εύλογο, λοιπόν, ότι η εθελοντική δράση είναι πολύ σημαντική στην περίοδο αυτή και μπορεί να στρέψει προς τις βασικές αρχές του ανθρωπισμού, αρχές που συνάδουν με την ίδια την κοινωνία και τη αρμονική λειτουργία της.